

ספרי' — אוצר החסידים — ליובאוויטש

קובץ
שלשלת האור

שער
תשעי

היכל
חמישי

וזאת המצוה

מ א ת

כבוד קדושת אדוננו מורנו ורבנו הגדול הגאון האמתי האלקי
חסידא קדישא אור עולם נזר ישראל ותפארתו קדוש ה'
מרנא ורבנא **מנחם מענדל** נבנ"מ זי"ע
— אדמו"ר ה"צמח צדק" —
מליובאוויטש

יוצא לאור בפעם הראשונה מכתב"יד

על ידי מערכת

„אוצר החסידים“

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות ושבעים לבריאה

שנת המאתיים וחמישים להסתלקות-הילולא של הבעש"ט ז"ל

לעילוי נשמת

הרה"ג הרה"ח ר' שניאור זלמן ע"ה

בן הרה"ח ר' נתן ע"ה

גורארי'

נפטר ביום הש"ק א' דראש השנה ה'תשס"ד

ת. נ. צ. ב. ה.

נדפס על ידי ולזכות משפחתו שיחיו

וזֶהוּ לַמַּעַן תִּירָא אֶת הוֹי' אֶלְקִיךָ כּו' לְשִׁמּוֹר כּו' שְׂכַדִּי שִׁיחִי בַחִי' בֵּית וּשְׁמִירָה עִי' עֶסֶק הַתּוֹשְׁבֵעִ"פ הוּא עִי' לַמַּעַן תִּירָא אֶת הוֹי', אֲבָל הָאוֹמֵר⁸⁴ אֵין לִי אֵלָא תּוֹרָה אֲפִילוֹ תּוֹרָה אֵין לוֹ, וְהַטַּעַם הוּא שֶׁהָרִי עֵיקַר כַּח הַשְּׁמִירָה הוּא לְפִי שְׂדִיבּוֹר זֶה הוּא דָבָר ה' הַמְדַבֵּר בְּתוֹךְ פִּי וְכַמְאֵמֵר מִתְנִיתָן⁸⁵ מִלְכַתָּא כַּמֶּלֶךְ הַגּוֹזֵר שְׁלֹא יִקְרַב זֶר וּפְסוּל וְטָמֵא כּו' וְעִי' נֹאמֵר אֲזַכִּיר⁸⁶ אֶת שְׁמִי אֲזַכִּיר דּוֹקָא אֲנִי הַמְשַׁנֵּה הַמְדַבֵּר בְּפִיךָ, וְדִיבּוֹר הָאָדָם הוּא כְּלִי לְבַחִי' זֶה, וְזֶהוּ וְהִבִּיתָ⁸⁷ בַּהֲבִנּוֹתוֹ וּפִי' בְּזֹהֵר⁸⁸ פ' נַח דְּבַהֲבִנּוֹתוֹ מִשְׁמַע מַעְצָמוֹ וּמִמִּילָא כִּי ה' יִבְנֶה בֵּית כִּי הַדִּיבּוֹר בְּדִ"ת הוּא דְּבָרֵי אֱלֹקִים חַיִּים, וְזֶהוּ עֲנִין אֲתַמֵּר שְׁבַגְמָרָא עִי' דְּאִזְ⁸⁹ נְדַבְרוּ יִרְאִי ה', אֵלָא שְׁמ"מ נִקְ' ת"ח בּוֹנֵיךָ שְׁעוֹסְקִים בְּבִנְיָנוֹ שֶׁל עוֹלָם שֶׁהֵם כְּלִי לְבַחִינָה גִילּוֹי זֶה, וְלִכֵּן כַּדִּי שִׁיחִי בַחִי' דִּיבּוֹר שְׁלֵהֶם כְּלִי לְדַבֵּר ה' הוּא עִי' הִירָאָה וְרַעוּ"ד דּוֹקָא שְׁחַפֵּץ בְּאֲמַת לְגִילּוֹי זֶה.

וזֶהוּ סֹדֵר הַפְּסוּקִים, וְזֹאת הַמְצוּה אֲשֶׁר צִוִּיה ה' לַעֲשׂוֹת בְּאַרְץ הַיִּינוֹ הַמְשַׁכּוֹת גִּילּוֹי רִצּוֹן הָעֲלִיּוֹן בַּחִי' סוֹכֵ"ע בְּמַמְכֵ"ע הַנֶּק' אֶרֶץ וְאַחֲ"כ לַמַּעַן תִּירָא כּו' לְשִׁמּוֹר וְעוֹד וְשִׁמְרַת לַעֲשׂוֹת הַיִּינוֹ ב' שְׁמִירוֹת שְׁמִירָה מִבְּפָנִים וּמִבְּחוּץ בַּחִי' מִזּוֹן וּבַחִינַת בֵּית וְהַיִּינוֹ עִי' תּוֹשְׁבֵ"כ וְתוֹשְׁבֵעִ"פ וְדַבֵּר בָּם כּו' לְשִׁמּוֹר וְשִׁמְרַת כּו'.

(נֵת) שֶׁהַשְּׁמִירָה עִי' תּוֹשְׁבֵעִ"פ שְׁנֵק' בֵּית וּמ"מ צָרִיךְ לִהְיוֹת לַמַּעַן תִּירָא לְשִׁמּוֹר כִּי הָאוֹמֵר אֵין לִי אֵלָא תּוֹרָה כּו' וּב' שְׁמִירוֹת מִזּוֹן וּבֵית).

ב"ה.

פתח דבר

לְקִרְאָת רֵאשׁ הַשָּׁנָה שֶׁל שְׁנַת תַּשְׁע"א, הַבַּעַל"ט, הַנְּנוּ מוֹצִיאִים לְאוֹר בּוֹזֵה אֶת הַמְאֵמֵר ד"ה „וזאת המצוה“, מאת כ"ק אדמו"ר הצמח צדק.

מֵאֵמֵר זֶה נֹאמֵר עַל יְדֵי כ"ק אֲדַמּוּ"ר הַצִּי"צ בְּיוֹם ב' דְּר"ה שְׁנַת תַּקְצ"ד, וְהוּא נִדְפַס כֹּאן בַּפַּעַם הָרֵאשׁוֹנָה, מִתּוֹךְ כַּמָּה כְּתָבֵי-יָד.

*

לְתוֹעֵלַת הַלּוֹמְדִים וּמַעֲיִינִים הוֹסַפְנוּ בְּשׁוּלֵי הַגְּלִיּוֹן מֵרֵאשִׁי מְקוֹמוֹת וְצִוּוֹנִים – נִעְרְכוּ עִי' הִרָה"ת ר' אֵלִי' שִׁי' מְטוֹסוֹב וְהִרָה"ת ר' גְּבִרְיָאֵל שִׁי' שְׁפִירָא.

מערכת „אוצר החסידים“

עֲשִׂי"ק פ' תְּבוּאָה, חִי"י אֵלּוּל, הִתְשַׁע"ע
בְּרוֹקְלִין, נ.י.

VEZOIS HAMITZVO

Copyright © 2010 by

“KEHOT” PUBLICATION SOCIETY

770 Eastern Parkway / Brooklyn, New York 11213

Tel. (718) 774-4000 / Fax 774-2718

Order Department:

291 Kingston Avenue / Brooklyn, New York 11213

(718) 778-0226 / Fax 778-4148

www.kehot.com

The Kehot logo is a trademark of Merkos L'Inyonei Chinuch, Inc.

All rights reserved.

Manufactured in the United States of America

84 האומר אין לי אלא תורה: יבמות קט, ב.

85 מתניתן מלכתא: ביצה כח, ב.

86 אזכיר את שמי: יתרו כ, כא.

87 הבית בהבנותו: מלכים א ו, ז.

88 בוהר פ' נח דבהבנותו: עד, א.

89 נדברו יראי ה': מלאכי ג, טז.

בס"ד ר"ה שנת תקצ"ד.

וזאת המצוה אשר צוה ה' כו' לעשות בארץ כו' למען תירא את ה' אלקיך לשמור את כל חוקותיו כו' ושמעת ישראל ועשית לעשות כו' שמע ישראל הוי' אלקינו הוי' אחד. הנה צריך להבין כפל השמירות לשמר ושמרת. וגם הנה וזאת המצוה קאי על פרשת ק"ש שלאחריו שמע ישראל, וא"כ מהו לעשות בארץ שהרי כל המצות הכתובים בפ' שמע ודברת¹ במ כו' וקשרתם כו' הן חובת הגוף ונהגין בין בארץ בין בחו"ל.

אך הנה ג"ע נק' ארץ וכמארו"ל כל' ישראל יש להן חלק לעוה"ב כו' שנאמר לעולם ירשו ארץ, שג"ע התחתון הוא שכר המצות, אבל ג"ע העליון הוא שכר כוונת המצות והתורה, וע"ז נאמר מי יעלה בהר ה' נקי כפיים כו', יעלה בחי' עליות בשבתות ור"ח כו'. אך הנה להיות שהנשמות הם מחודשים ונבראו מאין ליש ואיך תוכל להשיג תענוג אלקות להיות נהנין מזיו, ע"ז נאמר לעשות בארץ, לעשות לשון תיקון כמו ועשתה² את צפרניה שישאל ממשיכים את הזיו להיות נהנין כו', וכמ"ש ויניחהו³ בג"ע לעבדה ולשמרה, לעבדה⁴ זו רמ"ח כו' שע"י המצות ממשיכי הזיו ועונג העליון ועושין את בחי' ג"ע.

וזזהו ענין לשם יחוד קוב"ה ושכינתו שאומרים לפני כל מצוה, דהנה נודע שיש ב' בחי' בהשתלשלות ממכ"ע וסוכ"ע, וכמ"ש ב' קראי, כתוב אחד אומר מלאי כל הארץ כבודו דמשמע כבודו וזיו בחי' לבוש, מאניו מכבודתא, ולא עצמותו ית', וכתוב א' אומר אתי השמים ואת הארץ אני מלא, אני דייקא עצמותו, אך כי מכה"כ היינו ממכ"ע שהוא בחי' החיות הנתפס תוך עלמין להחיותן שהחיות

התושבע"פ והמשנה שבה ועל ידה יוכל להיות השמירה הנ"ל. והענין דהנה המצות הם בחי' לבושים לנפש דהיינו שהוא המשכת בחי' סוכ"ע בממכ"ע וזהו בחינת לבוש שהוא המקיף להגוף, אך שמירת הלבוש הוא ע"י בית, וזהו בחי' התורה וכמ"ש בזהר"ו דאורייתא היכלא עילאה דקב"ה וגם ארו"ל מיוס"ג שחרב בהמ"ק אין לו להקב"ה בעולמו אלא ד' אמות של הלכה, הרי ד"א של הלכה הם נגד בחי' בהמ"ק שהוא בחי' בית, וכמ"ש וכלי בניך למודי ד' א"ת בניך אלא בוניך כו' שישאל הם הבונים את ההיכל והיינו ע"י תושבע"פ, ולכן ע"י יחי' שמירה לבחי' לבושים דמעשה המצות שלא יהי מהם יניקת החיצונים ע"י שמירת דבחי' בית הנ"ל. וביאור הענין הוא כי הנה כל התורה שבע"פ הוא להחמיר חומרות ודקדוקי סופרי שלא לעשות וכן במ"ע אם עושה כך כשירה ואם לאו פסולה ואינה מצוה כלל שזהו כל יסוד התושבע"פ להחמיר על דברי תורה שלא לעשות, וזהו בארץ⁵ לא זרועה פ' ארץ הוא בחי' תושבע"פ והיא זרועה בבחי' לא דהיינו ע"ד ענין ומהות הלאוין היינו כגון מצות סוכה נאמר סתם בסוכות⁶ תשבו, ובאו חז"ל ופירשו שאין סוכה כשירה א"כ יהי הסכך⁷ מדבר שאינו מקבל טומאה ושלאי⁸ תהי גבוה מעשרים אמה כו' כו' ואם עשאה בענין אחר פסולה ואינה מצוה כלל, וע"ז הוא בחינת השמירה שלא יקרב זר לינק מאור המצוה ההיא ולכן נק' סייג וגדר ועמ"ש באריכות ע"פ גן נעול כו' מזה.

והנה ע"י הדיבור בתושבע"פ באמרו פטור וחייב טמא וטהור אסור ומותר נעשה בחי' ההבדלה וההפרשה שלא יוכלו לקבל היניקה והאחיזה ח"ו, וכמ"ש ודברי⁹ אשר שמתו בפיר, אניי¹⁰ המשנה המדברת בפיר, אלו¹¹ ואלו דברי אלקים חיים הוא המדבר בפיהם ולא דברי ב"ש ובי"ה עצמן לכן הנה ע"י נעשו החיצונים רחוקים ולא יהי להם אחיזה מהאור הנמשך ע"י קיום המצות, והיז כדמיון הבית עד"מ שנעשה למחסה ולמסתור מזרם וממטר, ולכן ת"ח¹² נק' בוניך שהם הבונים את הבית ע"י דיבורם דברי אלקים חיים המדבר בפיהם, אך עכ"ז אם¹³ ה' לא יבנה בית, שתחלה צ"ל ע"י בחי' הוי' ואהבת את הוי' אלקיך בכל לבבך רעותא דליבא שיחפוץ באמת לאמתו בעומק הלב גילוי אלקות בחי' סוכ"ע רוח¹⁴ אייתי רוח ואמשיך כו', משא"כ אם לומד בפ"ע אינו ממשיך כלום.

(1) וזאת המצוה: מאמר זה הוא מכ"ק
(2) וזאת המצוה אשר צוה ה': ואתחננו ו, א-ד.
(3) ודברת במ כו' וקשרתם כו': שם ז-ח.
(4) כל ישראל: סנהדרין ז, א (במשנה).
(5) לעולם ירשו ארץ: ישעי' ס, כא.
(6) מי יעלה בהר ה': ישעי' ס, כא.
(7) נהנין מזיו: ראה ברכות יז, א.
(8) ועשתה את צפרניה: תצא כא, יב.
(9) ויניחהו בג"ע: בראשית ב, טו.
(10) לעבדה זו רמ"ח: ראה זח"א כז, א.
(11) זח"ב קסה, ב. תקי"ז תנ"ה.
(12) מלא כל הארץ כבודו: ישעי' ו, ג.
(13) מאני מכבודתא: שבת קיג, א.
(14) את השמים ואת הארץ: ירמ' כג, כד.

(1) וזאת המצוה: מאמר זה הוא מכ"ק
(2) וזאת המצוה אשר צוה ה': ואתחננו ו, א-ד.
(3) ודברת במ כו' וקשרתם כו': שם ז-ח.
(4) כל ישראל: סנהדרין ז, א (במשנה).
(5) לעולם ירשו ארץ: ישעי' ס, כא.
(6) מי יעלה בהר ה': ישעי' ס, כא.
(7) נהנין מזיו: ראה ברכות יז, א.
(8) ועשתה את צפרניה: תצא כא, יב.
(9) ויניחהו בג"ע: בראשית ב, טו.
(10) לעבדה זו רמ"ח: ראה זח"א כז, א.
(11) זח"ב קסה, ב. תקי"ז תנ"ה.
(12) מלא כל הארץ כבודו: ישעי' ו, ג.
(13) מאני מכבודתא: שבת קיג, א.
(14) את השמים ואת הארץ: ירמ' כג, כד.

(1) בזהר דאורייתא היכלא עילאה דקב"ה: ב, א (במשנה).
(2) ראה זח"ב ר, א. סידור עם דא"ח עז, א. ובכ"מ.
(3) מיום שחרב בהמ"ק: ברכות ח, א.
(4) וכל בניך למודי ה': ישעי' נד, יג.
(5) בארץ לא זרועה: ירמ' ב, ב.
(6) בסוכות תשבו: אמור כג, מב.
(7) הסכך מדבר שאינו מקבל טומאה: סוכה יא, א (במשנה).
(8) ושלא תהי גבוה מעשרים אמה: סוכה
(9) ודברי אשר שמתו בפיר: ישעי' נט, כא.
(10) אני המשנה המדברת בפיר: מגיד מישרים ר"פ ויקרא. ובכ"מ.
(11) אלו ואלו דברי אלקים חיים: עירובין יג, ב.
(12) ת"ח נק' בוניך: שבת קיד, א.
(13) אם ה' לא יבנה בית: תהלים קכז, א.
(14) רוח אייתי רוח: זח"ב קסב, ב.

מתמעט מיעוט אחר מיעוט עד בחי' דומם הוא חיות מועט היותר אחרון, ובצומח החיות יותר מרובה ולכן צמח כו', שהחיות מתמעט בירידתן מטה מטה וכמ"ש שרפים¹⁴ עומדים ממעל לו כו', שמשגיגים חיות ואור אלקי שבתוכם, משא"כ האופנים וחיות שאין משיגיגים החיות והאור אלקי שבהן יותר מועט ומצומצם ולכן הם ברעש¹⁵ גדול כו'. והרי זה כדמיון הנשמה שממלא כל הגוף שהחיות הוא בהתחלקות ושינויים רבים, שכל שורה במוח ודיבור בפה ויורד מטה ומתמעט, כח התנועה ביד וכח ההילוך ברגל. ובחינת החיות שבבחי' ממכ"ע נק' בשם שכינתי' לשון ושכנת¹⁶ בתוכם כו', שהחיות מתלבש בעלמין בנשמה המתלבשת בגוף כו'. ובחי' סוכ"ע הוא ג"כ חיות ואור אלקי בתוך כל עלמין אלא שאינו בבחי' גילוי והתחלקות ריבוי ומיעוט שהחיות ההוא שוה¹⁷ ומשוה קטן וגדול כו', ונק' סובב כמו העיגול עד"מ שמעלה ומטה שוים, שבחי' זו נק' קב"ה קדוש ומובדל שאינו נתפס בבחי' עלמין כלל מלשון אל¹⁸ תיגע בי כי קדשתך או הגבל¹⁹ את ההר וקדשתו וכן קדושים²⁰ תהיו מובדלים תהיו שבחי' המובדל ומופרש נק' בלה"ק קדוש, וזהו ענין לשם יחוד קוב"ה ושכינת²¹ שע"י המצות ממשיכים בחי' סוכ"ע בחי' קדוש להיות בגילוי בבחי' ממכ"ע. וזהו ענין כוונת ברכת המצות ברוך אתה ה' אלקינו מלך העולם היינו שבחי' הוי' סוכ"ע יהי' בבחי' ברכה והמשכה בגילוי בבחי' אתה לנוכח.

(נת') פ"י לעשות בארץ היינו געה"ת שע"י מעשה המצות ממשיכים תוס' אור בגעה"ת עד שיהיו נהנין מזיו, וזהו לעבדה והיינו לפי שממשיכים יחוד קב"ה סוכ"ע הנק' קדוש בממכ"ע שכינת²² שהיא הנק' ג"כ ארץ, וזהו ברכת המצות להיות ברוך אתה כו', ועיין מ"ש בביאורי הזהר פ' אחרי, ומ"ש ע"פ²³ כי כארץ תוציא צמחה וכגנה כו' דקאי על געה"ת וגעה"ע, ועמ"ש ע"פ תתברך כו' בשמים ממעל ועל הארץ מתחת על כל שבח מעשה ידך).

(ב) והנה כללות ענין המשכה זו מסובב בממלא זהו מבואר בק"ש הוי' אלקינו הוי' אחד, פ"י הוי' אלקינו היינו בחי' סוכ"ע, והוי' אחד הוא להיות המשכה מסוכ"ע בממכ"ע, כי אחד²⁴ ח' ז' רקיעי' והארץ וד' הוא ד' רוחות שהוא בחי' התחלקות הנמשך מבחי' ממכ"ע בטלים ונכללים בתוך האלף הוא המשכה מסוכ"ע שהוא בלתי התחלקות ע"כ נק' אלף, ומה שנראה העולם ליש ודבר הוא

14 שרפים עומדים ממעל לו: ישע"י, ו. ב.
 15 ברעש גדול: ראה יחזקאל ג, יג.
 16 ושכנתי בתוכם: תרומה כה, ח.
 17 שוה ומשוה קטן וגדול: בפיוט "וכל מאמינים".
 18 אל תיגע בי: ראה ישע"י, סה, ה.
 19 הגבל את ההר: יתרו יט, כג.
 20 קדושים תהיו מובדלים תהיו: קדושים יט, ב. וראה ת"ח שמות ח"ב שנח, א. – כדפרש"י קדושים תהיו מובדלים. כ"ה גם בשם רש"י במאמרי אדה"ז ח"א ע' רנב (נוסחא שניי). מאמרי אדה"אמ"צ שמות ח"ב ע' תרצו. ועוד.
 21 ע"פ כי כארץ תוציא צמחה: ראה לקו"ת נצבים נ, ב ואילך.
 22 אחד ח' ז' רקיעי' והארץ: סמ"ק ס' קד. ראה שו"ע אדה"ז הל' ק"ש סס"א, ס"ו.

ע"י חטא אדה"ר שהם עשוקים ביד החיצונים והש"י מרחם עליהם במשפט⁶⁴ דאיהו רחמי להעלותם לשרשם, וע"ז ארז"ל לא⁶⁵ גלו ישראל אלא כדי כו' שהן ניצוצים אלו המתעלי' ע"י קיום המצות בדברים גשמיים, ולכך נאמר בזה שומר את גרים פ"י שגם לאחר שנתבררו מצטרכי' לבחי' שמירה מעולה שלא יהיו חוזרים ונופלים, וכמו עד"מ האדם שחטא ואשם וחזר בתשובה צריך שמירה מעולה שלא יחזור לסורו, משא"כ מי שלא טעם טעם חטא שא"צ לשמירה כ"כ, וכידוע שזהו ענין תשובת⁶⁶ הגדר, כי יש תשובות המשקל והוא שכפי הנאה שנהנה בעבירה כן לפי ערך זה יש לו להצטער בדאגת הלב כנגד החטא והתאוה אשר נהנה, אך תשובת הגדר הוא להתרחק ביותר עד קצה האחרון מהרע כדי שלא יתאוה לעבירה ח"ו, והבע"ת צריך לזה יותר ממי שלא חטא כו', וכן אמר הה"ק⁶⁷ המגיד שאעפ"י⁶⁸ שארז"ל אל יאמר אדם אי אפשי בבשר חזיר אלא אפשי ומה אעשה אבי שבשמים גזר עלי, היינו במי שלא חטא מעולם, אבל הבע"ת צ"ל כל מיני רע ואיסורים מאוס אצלו ושיאמר אי אפשי כו' בכדי שלא יפול ח"ו, נמצא מבואר שמי שהי' כבר למטה במדרגה צריך שמירה יתירה ואף גם לאחר שנתעלה.

ומכ"ז נוכל להבין ענין לשמור הנזכר גבי עשיית המצות דאעפ"י שהמצות הן המשכות קדושה עליונה מבחי' סוכ"ע אשר קדשנו במצותיו ממש שהקב"ה מניח תפילין וכו', אך לפי שנתלבשו דוקא האור העליון בדברים גשמיים שהן מבחי' ק"נ כנ"ל, ע"כ צריכים שמירה שלא יהי' מזה יניקת החיצונים ח"ו מפני שהניצוצים האלו היו עשוקים אצלם ועכשיו יצאו משם ונתבררו ע"כ צריכים שמירה מבלי יתערב בהם יניקת החיצונים והיא שלא יתפעל האדם בעצמו בעשותו המצוה להחזיק טובה לעצמו או להיות תפארת וגדלות ממנה או שאר איזה פניה ח"ו כי מי יעלה בהר ה' נקי כפיים ובר לבב, פ"י בר לבב שהוא בלי שום תערובות זר ח"ו, וע"ז נאמר בברכת כהנים יברכך⁶⁹ ה' וישמרך כו'.

(נת') פ"י לשמור שנאמר במצות לפי שמעשה של המצוה מבחי' ק"נ אין לך עשב אין לו מזל ורעי את גדיותיך, וזהו שומר את גרים וע"ד תשובת הגדר והיינו שלא יהי' תערובות פני' כו').

(ה) אך הנה כיון שאפילו מעשה המצות צריכים לבחי' שמירה, א"כ איך וע"י מה יהי' שמירה זו, אך הענין הוא דארז"ל שמור⁷⁰ זו משנה ושמרתם זו משנה, ולכן כלל זה הוא בידינו בכל מקום שנאמר לשמור ושמרת הוא ע"י עסק

64 במשפט דאיהו רחמי: ראה תקו"ז
 65 לא גלו ישראל: ראה פסחים פז, ב.
 66 תשובת הגדר: ראה גם לקו"ת תצא לז, ב. נצבים נב, א.
 67 הה"ק המגיד: ראה לקו"א לה"מ כו, ג (הוצאת קה"ת).
 68 שאעפ"י שארז"ל אל יאמר אדם אי אפשי: ספרא קדושים כ, כו. הובא ברש"י שם.
 69 יברכך ה' וישמרך: נשא ו, כד.
 70 שמור זו משנה: ראה קדושין לז, א.

תחי' בעליה א"כ ע"י המצוה לבדה א"א להיות המשכה זו אלא עם התורה, אבל וזאת המצוה שהיא ק"ש שהיא גם כן שינון ותורה הרי בה ועל ידה לבד ג"כ נמשך בחי' לעשות בארץ כנ"ל).

(נת' שכדי שיהי' הגילוי למטה במעשה המצות הוא ע"י תורה, וזהו והחכמה תחיה בעליה ובהג"ה דק"ש שינון ומצוה, וז"ש וזאת המצוה כו').

(ד) לשמור את כל חוקותיו כו' ושמרת לעשות, ענין השמירה הוא כי להיות שמעשה המצות הן נעשים בדברים גשמיים כסף וזהב שעושים בהן צדקה וקלף גשמי לסת"מ ושאר דברים תחתונים שהם תחת ממשלת ק"נ כ"י אין לך כל עשב מלמטה שאין לו מזל מלמעלה המכה בו ואומר לו גדל, פי' מזל הוא שר המשפיע אותו עשב, וע"י שעושים בו המצוה נכלל חיות זה בקדושת ה' אחד.

וע"ז נאמר ורע"ז את גדיותיך על משכנות הרועים, פי' גדיותיך הוא מלשון גדא"ם דהר שבגמרא שהוא לשון מזל מלשון העורכים לגד שולחן דהיינו מעשה המצות שהם נתלבשו בדברים תחתונים הנמשכים מן המזלות והמזלות מקבלים מן השרים וע"י העלאה זו של המצות הם מתעלים על משכנות השבעה רועים אברהם ויצחק כו' שנק' רועים על שם שממשיכים בחי' עונג העליון ואהו"ר כו' לכנס"י. והנה האבות"ם הן הן המרכבה והי' ביכולתן להמשיך ע"י עבודתם הרוחניות בחי' הלוך"ם ונסוע ברצוא ושוב כו', אבל אנו אין לנו כח זה אלא במשכנות הרועים בחי' כלים מכלים שונים ויין"ם מלכות רב בחי' חסד"ם דרועא ימינא דהיינו מצות צדקה וחסד הגשמי"י הוא כלי לבחי' אברהם"ם אוהבי, ונק' משכנות הרועים שם תרעה את גדיותיך זהו החיות הנמשך מן המזלות כנ"ל, ואדרבה ע"ז יהי' בבחי' על משכנות הרועים דהיינו למעלה מבחי' משכנות אלא לבחי' הרועים עצמן.

אך הנה מאחר שמ"מ נלקחים הם מדברים תחתונים רק שנמשך בהם רצון העליון כו', ע"כ צריכים הם שימור שלא יומשך מזה יניקה לחיצונים ח"ו, כי הבחינה שהי' מבחי' תערוכות טו"ר אעפ"י שנתברר ונתעלה צריך הוא שמירה שלא יהי' מזה יניקה כו', משא"כ בחי' הטוב בעצם א"צ שימור כ"כ כי רחוק הוא בעצם מן הרע. וזהו שנאמר שומר"ם את גרים, דאין ר"ל גרים ממש דוקא כ"א קאי אמ"ש תחלה עושה"ם משפט לעשוקים כו', שהם הניצוצים שנפלו בשבה"כ או

54) כי אין לך כל עשב: ראה ב"ר פ"ו, ו. 59) ויין מלכות רב: אסתר א, ז.
זח"א רנא, א. ובכ"מ. 60) חסד דרועא ימינא: תקו"ז בהקדמה

55) ורעי את גדיותיך: שה"ש א, ח. (יז, א).
56) גדא דהר: ראה חולין מ, א.
57) האבות הן הן המרכבה: ב"ר פמ"ז, ו. 62) שומר את גרים: תהלים קמו, ט.
פפ"ב, ו. 63) עושה משפט לעשוקים: שם קמו, ז.

58) הלוך ונסוע: לך לך יב, ט.

בשכמל"ו אין"ם מלך בלא עם כו', ואי לזאת ואהבת"ם לשון אבה הוא רעותא דליבא שהוי' בחי' סוכ"ע יהי' בחי' אלקיך לנוכח בגילוי (ע"י שיאייר בבחי' ממכ"ע וזהו ענין יחוד קבה"ו), משא"כ בחי' סוכ"ע עצמן בחי' הוי' אלקינו הנאמר בפסוק שמע הוא בחי' העלם כו'. בכל"ם לבבך בשני יצריך שע"י היצה"ר דוקא שהוא בחי' ההעלם וההסתר של אור אלקי ע"י יהי' צעק"ם לבם אל ה', וזהו חומת בת ציון הורידי כנחל דמעה שע"י בחי' החומה וההסתר אור אלקי ע"י ויועקו"ז אל ד' בצר להם, וזהו תכלית ירידת הנשמה בעוה"ז להיות בבחי' בעלי תשובה דמשכין"ם ל"י בחילא יתיר מקום"ם שבע"ת כו', וזהו בחי' בכל מאדך בלי גבול והיינו בעוה"ז דוקא לפי שבעוה"ז הוא בחי' סוכ"ע, וזהו אשר אנכי מצוך היום בחי' אנכי"ם מי שאנכי כו' מצוך היום דוקא היום"ם לעשותם בעוה"ז, שבעוה"ב אין שם בחי' תשובה, משא"כ בעוה"ז מרשע גמור יכול להיות צדיק גמור, והיינו לפי שבעוה"ז עולם היותר שפל מתגלה בחי' סוכ"ע וכשכשה"ם כאורה בלי שום בחי' הסתר כלל שיהו ומשוה קטן וגדול כו', וזהו אשר אנכי מצוך היום.

ולהיות המשכות בחי' סוכ"ע בגילוי בחי' ממכ"ע הוא ע"י תומ"צ דוקא, כי המצות הן רצון העליון בחי' סוכ"ע שורה ומתלבש בתפילין ומזוזות ע"ג קלף גשמי שכותב ה' אחד ע"ג קלף, וכן כל המצות ובפרט מעשה הצדקה כסף וזהב גשמי"י ע"י שירד בו אור אלקי וממשיך בחי' חסד עליון והיינו לפי שבבחי' סוכ"ע מעלה ומטה רוחני' וגשמיות שוין. וזהו שאמרז"ל חייב"ם אדם לברך מאה ברכות בכל יום שזהו ענין הברכות המשכות בחינת סוכ"ע להיות בגילוי בבחי' ממכ"ע, ברוך אתה ה' שבחי' הוי' סוכ"ע יהי' בגילוי ברוך אתה כו' (וענין בחי' ההפרש בין ההמשכה שע"י המצות לבחי' ההמשכה שע"י בכל מאדך ממש בלי גבול ית' לקמן אי"ה).

וזהו ועתה"ם ישראל מה ה' אלקיך שואל מעמך כ"א ליראה את ה' אלקיך כו', דלכאורה אינו מובן איך היראה היא מילתא זוטרתא כ"כ עד שאמר כ"א ליראה כו', אך כי פי' ליראה את ה' אלקיך הנה מבואר למעלה דאלקיך היינו בחי' ממכ"ע והוי' אלקיך הוא המשכת סובב בממלא, וא"כ כיון"ם היראה יומשך מבחינה

23) אין מלך בלא עם: עמק המלך שער
30) אנכי מי שאנכי: ראה זח"א קסז, ב.
לקו"ת פינחס פ, ב. ראה לא, ד.
31) היום לעשותם בעוה"ז: ואתחנן ז, יא.
24) ואהבת לשון אבה: לקו"ת נשא כו, ב.
32) וכשכשה כאורה: תהלים קלט, יב.
25) בכל לבבך בשני יצריך: ברכות נד, א.
33) חייב אדם לברך: מנחות מג, ב.
26) צעק לבם אל ה': איכה ב, יח.
34) ועתה ישראל: עקב י, יב.
27) ויועקו אל ד' בצר להם: תהלים קז, ו.
35) כיון היראה יומשך: כ"ה בכת"י
28) דמשכין ל"י בחילא יתיר: זח"א קכט, ב.
29) מקום שבע"ת: ברכות לד, ב. ובכ"מ.

זו דממכ"ע היא בחי' יראה תתאה, אבל יש בחי' יראה עילאה הנמשך מבחי' גילוי סוכ"ע עצמו, ע"ד החרדה שנפלה על חברי דניאל משום דמזלייהו³⁶ חזי דהיינו מבחי' מקיף כו'. לכן שהו שכתוב שאינו שואל ממך כ"א יראה תתאה, כי יראה עילאה א"א להיות התגלות בנפש אלא בבחי' מזליהו, ובשעת מ"ת שהי' גילוי בחי' יראה עילאה אנכי מי שאנכי ארז"ל שעל³⁷ כל דבור פרחו נשמתן כו' ואינו שואל מעמך כ"א ליראה היינו בחי' יראה תתאה המשכת סוכ"ע בבחי' ממכ"ע.

(נת') איך המשכה זו ע"י ק"ש אחד ואהבת כו', ודוקא ע"י ב' יצריך חומת בת ציון כו' אנכי מצוך היום כו' וע"י מצות מעשיות, וזהו כ"א ליראה את ה' אלקיך יר"ת הנמשך מבחי' המשכת סובב בממלא, וז"ש במצות ק"ש לעשות בארץ להמשיך סוכ"ע בממכ"ע הנ"ל ארץ ויומשך בגעה"ת הנק' ג"כ ארץ).

(ג) ונהנה יש לפרש באופן אחר מ"ש וזאת המצוה כו' לעשות בארץ כו' גבי ק"ש דחובת הגוף הוא, והוא בהקדים להבין בחי' ארץ ובחי' חו"ל, וגם מה שארז"ל עתידה³⁸ א"י שתתפשט על כל העולם כולו וירושלים תתפשט על כל א"י כו', דהנה בגבולות הארץ כתיב בפרשת מסעי, וירד הגבול כו' מקדם לעין וירד הגבול ומחה על כתף ים כנרת קדמה וירד הגבול הירדנה דהנה ארז"ל וכן הירדן³⁹ שנטל מזה ונתן לזה כו' וגם נק' ירדן ע"ש שיורד⁴⁰ מדן והוא בחי' ממוצעת בין ארץ ובין חו"ל.

אך הנה שרש המצות אשר קדשנו כו' להיות בגילוי למטה במעשה המצות הוא ע"י תורה וכמ"ש ודברת⁴¹ בם כו' לשון ידבר⁴² שהוא מענין הנהגה והמשכה, ואח"כ וקשרתם וכתבתם כו', כי הנה התורה הוא מזון לנפש והמצות נקראו לבושים, כמו המזון שמחיה האדם כך ע"י תורה טעמי המצות נמשך שרש המצות אשר קדשנו במצותיו רצון העליון להיות שורה ומתגלה במעשה המצות (כמבואר במ"א בפ"י גדול⁴³ תלמוד שמביא לידי מעשה בד"ה⁴⁴ ושנתם כו' וקשרתם כו' שנאמר בפ' שמע), וכמ"ש והחכמה⁴⁵ תחיה בעליה שהמצות נק' בעליה דחכמה, דתרגום בעל, לשון מרא ורבנן דהיינו שיש לו ממשלה על בחי' חכמה שהמצות הם מבחי' רצון העליון שלמעלה מבחי' חכמה, ואורייתא⁴⁶ מחכמה נפקת, ואעפ"כ

36) דמזלייהו חזי: דניאל י, ז. מגילה ג, א.
37) שעל כל דבור פרחו נשמתן: שבת פח, ב.
38) עתידה א"י שתתפשט: ראה פסיקתא רבתי פ' שבת ור"ח. יל"ש ישעי' סו, כג (רמז) תקג). הנסמן במאמרי אדהאמ"צ שמות ח"ב ע' תס.
39) הירדן שנטל מזה ונתן לזה: ב"מ כב, ע"א.
40) שיורד מדן: בכורות נה, א.
41) ודברת בם: ואתחנן ו, ז.
42) ידבר: ראה תהלים מז, ד.
43) גדול תלמוד: קידושין מ, ב.
44) בד"ה ושנתם: ראה אוה"ת ואתחנן ע' רלח ואילך.
45) והחכמה תחיי' בעליה: קהלת ז, יב.
46) ואורייתא מחכמה נפקת: ראה זחי"ב פה, א. ובכ"מ.

החכמה תחיה כי התורה היא פי' וביאור טעמי המצות ולכן ע"י התורה דוקא נמשך שרש המצות ורצון העליון להיות בגילוי בבחי' ממכ"ע.

(ולכן ארז"ל העוסק⁴⁷ בתורה טל תורה מחייהו והרי תח"ה ע"י גילוי סוכ"ע ממש דוקא ומ"מ הגילוי דוקא ע"י אמצעות טל תורה כמ"ש באגה"ק⁴⁸ סד"ה נודע שבאתעדל"ת כו' ע"ש, וז"ל בד"ה⁴⁹ אני לדודי אעפ"כ נמנו וגמרו תלמוד שמביא לידי מעשה כי א"א להיות התעוררות המשכת סוכ"ע ע"י המצות שהם מדברים גשמיים ציצית מצמר⁵⁰ אם לא ע"י התורה שהוא הממוצע המחברם כמו עד"מ באדם שהדיבור הוא ממוצע המחבר ומוציא מהעלם לגילוי רצונו וחפצו עכ"ל⁵¹ כ"י הר"פ, ור"ל כמו שגילוי והמשכת הרצון במעשה הוא ע"י הדיבור והדיבור נלקח מהשכל כמו"כ המשכת רצון העליון במעשה המצות הוא ע"י הדיבור בד"ת דאורייתא מחכמה נפקת, ועיי' עוד מענין החכמה תחי' בדרוש ענין הציצית והטלית).

וזהו ענין לעשות בארץ פי' להמשיך בבחי' המצות רצון העליון בחי' סוכ"ע. (וע"פ הקבלה הארץ היא בחי' מלכות או בחי' ג"ע התחתון וצריך לעשות ולתקן היינו להמשיך בהם מבחי' רצון העליון כי ההארה שנברא בע"ג הוא רק זיו השכינה ונמשך רק מבי' אותיות ב"ה⁵² צור עולמים ביו"ד⁵³ נברא העוה"ב אבל ע"י המצות נמשך עצם רצון העליון דכלא חשיב"י האותיות הנ"ל אצלו, או כמשל שאין ערוך תענוג ומתיקות המלוכש בפרי התפוח וכה"ג לגבי עצם מקור הכח הצומח שממנו נמשכים טעמים אלו כמ"ש במ"א).

ולכן נאמר וזאת המצוה אשר ציוה ה' לעשות בארץ, ואח"כ כתיב שמע ישראל והיא מצות ק"ש ואח"כ ודברת בם מצות ת"ת והכל חובת הגוף הוא ונוהג בין בארץ בין בחו"ל, אלא דפי' לעשות בארץ היינו להמשיך אור הסוכ"ע בממכ"ע הנק' ארץ והוא בחי' ג"ע התחתון כנ"ל, ועיקר כללות המשכה זו זהו מצות ק"ש כמשנ"ל אות ב', שזהו פי' הוי' אחד כו', וכמו"כ הוא ע"י כל המצות רק בק"ש הוא עיקר המשכה זו, ולכן נאמר ג"כ בק"ש ודברת בם דהיינו בד"ת כי המשכה זו על ידי המצות הוא ע"י התורה כנ"ל (אלא דק"ש היא ג"כ ד"ת כמ"ש בירוש' פ"ק דשבת זה שינון וזה שינון כו' נמצא דבק"ש יש ב' הבחי' היינו מעלת המצות ומעלת התורה, ולפי"ז א"ש טפי דנאמר וזאת המצוה אשר ציוה כו' לעשות בארץ על ק"ש דוקא כי הגם שע"י כל המצות ממשיכים גילוי רצון העליון הסוכ"ע בממכ"ע, אך משום דהמשכה זו שע"י המצות הוא ע"י תורה כנ"ל בפ"י והחכמה

47) העוסק התורה טל תורה מחייהו: ראה הר"פ ע' כה.
48) מצמר: ושם נוסף: וכדומה.
49) עכ"ל כ"י הר"פ: שם ע' כו.
50) ב"ה צור עולמים: ישעי' כו, ד.
51) ביו"ד נברא העוה"ב: מנחות כט, ב.
52) רמז תלא). וראה תו"ח
53) אגה"ק סד"ה נודע: אגה"ק פי"ז.
44) בד"ה אני לדודי: מאמרי אדה"ז הנחת